

Správa o uplatnení predbežných opatrení

predložená v súlade s

Nariadením Komisie č. 312/2014 z 26. marca 2014 o vytvorení sieťového predpisu
na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach

(ďalej len "Správa")

Obsah

1.	ÚVOD.....	3
2.	SIETOVÝ PREDPIS NA VYVAŽOVANIE SIETE.....	3
3.	PROCES UPLATNENIA PREDBEŽNÝCH OPATRENÍ.....	4
4.	AKTUÁLNY STAV VYVAŽOVANIA SIETE V EUSTREAME.....	5
5.	OPIS STAVU VÝVOJA A LIKVIDITY KRÁTKODOBÉHO TRHU S PLYNOM.....	7
6.	NÁVRH A DÔVODY NA UPLATNENIE PREDBEŽNÝCH OPATRENÍ.....	8
7.	HARMONOGRAM A PLÁNOVANÉ KROKY NA ODSTRÁNENIE PREDBEŽNÝCH OPATRENÍ	10

1. Úvod

Spoločnosť eustream, a.s. so sídlom Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava, registrovaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, Oddiel: Sa, Vložka číslo 3480/B, IČO: 35 910 712 (ďalej len „**Eustream**“), ako prevádzkovateľ prepravnej siete (ďalej len „**PPS**“) na vymedzenom území, predkladá Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „**ÚRSO**“) na schválenie Správu o uplatnení predbežných opatrení v súlade s článkom 46 Nariadenia Komisie č. 312/2014 z 26. marca 2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach (ďalej len „**Sieťový predpis na vyvažovanie siete**“ alebo „**Nariadenie**“).

Správa je predložená v lehote stanovenej Nariadením podľa článku 46 bod 3 a obsahuje náležitosti podľa článku 46 bod 1 Nariadenia.

Predložením Správy sa Eustream uchádza o uplatnenie predbežných opatrení podľa kapitoly X Nariadenia (ďalej ako „**Predbežné opatrenia**“), a to o opatrenie Vyvažovacia platforma podľa článku 47 Nariadenia, opatrenie Prechodný poplatok za odchýlku podľa článku 49 Nariadenia a o opatrenie Prípustná odchýlka podľa článku 50 Nariadenia, a to za účelom implementácie ustanovení Sieťového predpisu na vyvažovanie siete pre prepravnú sieť Eustreamu.

2. Sieťový predpis na vyvažovanie siete

Nariadenie európskeho parlamentu a rady č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn stanovuje požiadavku pre vypracovanie sieťových predpisov pre jednotlivé oblasti stanovené príslušným nariadením, ktorých cieľom je prispievať k nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu s plynom.

Dňa 26. marca 2014 bol schválený Sieťový predpis pre pravidlá vyvažovania plynu v prepravných sieťach.

Hlavnými cieľmi Sieťového predpisu na vyvažovanie siete sú:

- zlepšenie konkurencieschopnosti na trhu s plynom, a to najmä v oblasti podpory hospodárskej súťaže na rozvíjajúcich sa trhoch;
- zvýšenie likvidity na veľkoobchodných trhoch s plynom;
- odstránenie prekážok cezhraničného obchodu s plynom;
- transparentné a nediskriminačné pravidlá vyvažovania plynu;
- umožnenie zavedenia transparentných poplatkov za odchýlku odzrkadľujúcich náklady v rámci vyvažovacích opatrení prevádzkovateľa prepravnej siete.

Sieťový predpis a ním vytvorené pravidlá na vyvažovanie siete sú založené najmä na nasledovných princípoch:

- užívatelia siete sú zodpovední za vyváženie svojich vyvažovacích portfólií s cieľom minimalizovať potrebu PPS vykonávať vyvažovacie opatrenia;

- pravidlá vyvažovania odrážajú skutočné potreby systému s prihliadnutím na zdroje dostupné pre PPS a motivujú užívateľov siete na efektívne vyvažovanie svojich vyvažovacích portfólií;
- zavádza sa finančné spoplatňovanie denných odchýlok užívateľov siete;
- zostatkové vyvažovanie je realizované PPS prostredníctvom vyvažovacích opatrení;
- preferované je obchodovanie krátkodobých štandardizovaných produktov na obchodnej platforme. Je povolené využívanie vyvažovacích služieb;
- v prípade nedostatočne likvidného trhu PPS obchoduje krátkodobé štandardizované produkty na vyvažovacej platforme, ktorej implementácia predstavuje jedno z Predbežných opatrení v zmysle kapitoly X Nariadenia;
- medzi ďalšie Predbežné opatrenia patrí napr. prechodný poplatok za odchýlku ako aj prípustná odchýlka;
- PPS si musí plniť informačné povinnosti voči užívateľom siete s cieľom, aby užívateľom siete bolo umožnené efektívne riadenie rizík súvisiacich s vyvažovacím režimom.

Sieťový predpis na vyvažovanie siete je účinný od 16. apríla 2014. PPS má povinnosť uplatňovať dané Nariadenie od 1. októbra 2015. Vnútroštátny regulačný orgán môže na základe odôvodnenej žiadosti PPS povoliť splnenie ustanovení Nariadenia od 1. októbra 2016 za predpokladu, že PPS neprijme žiadne Predbežné opatrenia uvedené v kapitole X Nariadenia.

Eustream má záujem prijať Predbežné opatrenia a s týmto cieľom predkladá ÚRSO na schválenie Správu o uplatnení Predbežných opatrení.

Nakoľko cieľom Eustreamu je uplatnenie Predbežných opatrení, v zmysle Nariadenia mu vyplýva povinnosť uplatňovať Sieťový predpis na vyvažovanie siete od 1. októbra 2015.

3. Proces uplatnenia Predbežných opatrení

PPS je povinný prijať Predbežné opatrenia v prípade neexistencie dostatočnej likvidity na krátkodobom veľkoobchodnom trhu s plynom. Vyvažovacie opatrenia prijaté PPS v prípade Predbežných opatrení musia podporovať krátkodobú likviditu na veľkoobchodnom trhu s plynom v čo najväčšom možnom rozsahu.

Nariadenie umožňuje uplatniť tieto Predbežné opatrenia:

- Vyvažovacia platforma;
- Alternatíva k vyvažovacej platforme;
- Prechodný poplatok za odchýlku;
- Prípustná odchýlka.

Pre uplatnenie Predbežných opatrení musí PPS predložiť ÚRSO správu o uplatnení Predbežných opatrení do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti Nariadenia (t.j. do 15. októbra 2014). Článok 46 bod 1 Nariadenia stanovuje, že príslušná správa musí obsahovať opis

stavu vývoja likvidity krátkodobého trhu s plynom, Predbežné opatrenia, ktoré sa majú prijať, dôvody na uplatnenie Predbežných opatrení a identifikáciu krokov, ktoré budú podniknuté na účely odstránenia Predbežných opatrení. Požadované informácie Eustream poskytuje v ďalších kapitolách predloženej Správy ako aj stručnú informáciu o aktuálnom stave vyvažovania siete a hlavných zmenách súvisiacich s implementáciou Nariadenia.

4. Aktuálny stav vyvažovania siete v Eustreame

Eustream ako PPS na Slovensku je zodpovedný za fyzické a obchodné vyvažovanie prepravnej siete. Podľa Prevádzkového poriadku PPS vyvažovaním siete je:

- „a) fyzické vyvažovanie, ktoré predstavuje súbor činností, ktorými PPS riadi prevádzku prepravnej siete v reálnom čase tak, aby v každom okamihu zabezpečil prepravu plynu zo vstupných bodov prepravnej siete do výstupných bodov prepravnej siete a aby sa prepravná sieť prevádzkovala správne, bezpečne a nediskriminačne pre všetkých užívateľov siete a náklady na prevádzku sa spravodlivo priradzovali jednotlivým užívateľom siete;*
- b) obchodné vyvažovanie, ktoré predstavuje dodržiavanie rovnováhy medzi množstvom plynu vstupujúcim do prepravnej siete pre užívateľa siete a množstvom plynu odoberaným z prepravnej siete užívateľom siete, pričom nedodržanie rovnováhy a odchýlka sa spoplatňuje; obchodným vyvažovaním sa zabezpečuje podpora PPS pri fyzickom vyvažovaní siete“.*

Fyzické vyvažovanie zahŕňa aktivity súvisiace s fyzickým vyvažovaním obchodným odchýlok (ďalej len „**Zostatkové vyvažovanie obchodných odchýlok**“) a aktivity súvisiace so zabezpečením prevádzkovej integrity siete (ďalej len „**Prevádzkové opatrenia**“). Aktivity súvisiace s Prevádzkovými opatreniami nespádajú pod režim Sieťového predpisu na vyvažovanie siete.

Aktuálne Zostatkové vyvažovanie obchodných odchýlok je realizované prostredníctvom akumulácie zemného plynu v prepravnej sieti alebo nákupom/predajom plynu na burze CEGH Exchange s miestom dodania na rakúskom virtuálnom bode, kedy sa prípadne v celkovom nákupe/predaji kumuluje spolu s Prevádzkovými opatreniami. Eustream má taktiež prístup na burzu EEX s miestom dodania na nemeckých virtuálnych obchodných bodoch NCG a Gaspool.

Obchodné vyvažovanie a zúčtovanie odchýlok vyhodnocuje Eustream. Dennú odchýlku po skončení plynárenského dňa zapisuje PPS na užívateľský vyvažovací účet užívateľa siete. Zostatok na užívateľskom vyvažovacom účte užívateľa siete sa priebežne vysporiadava v naturálnej forme tak, aby jeho stav bol čo najbližší k nule. V prípade, ak k vysporiadaniu v naturálnej forme nepríde, má PPS právo požadovať vysporiadanie vo finančnej forme.

V súlade s Prevádzkovým poriadkom PPS je užívateľ siete povinný nominovať rovnaké množstvo na vstupe a výstupe zo siete. Zvýšené nároky na likviditu pre vyvažovanie siete prinesie Sieťový poriadok pre vyvažovanie, ktorý toto pravidlo zmení.

Nasledujúca tabuľka porovnáva aktuálny stav vyvažovania a zmeny, ktoré prinesie implementácia Siet'ového predpisu na vyvažovanie siete, pričom praktická implementácia môže byť prenesená na dcérsku spoločnosť:

Tabuľka č. 1: Dopad implementácie Siet'ového predpisu na vyvažovanie siete

Aktuálny stav	Nariadenie	Dopad na prepravnú sieť
užívatelia siete musia nominovať vyvážený vstup - výstup	užívatelia siete môžu nominovať rozdielny vstup – výstup (v prípustnom rozsahu)	výrazné odchýlky, ktoré budú vyžadovať Zostatkové vyvažovanie obchodných odchýlok cez Eustream
obchodné odchýlky užívateľov siete sú vyrovnávané v naturálnej podobe	obchodné odchýlky užívateľov siete budú vyrovnávané finančne na základe marginálnej predajnej a nákupnej ceny (odvodenej od obchodov PPS realizovaných na obchodnej platforme alebo váženého priemeru cien obchodov realizovaných na obchodnej platforme)	potrebná zmena legislatívy; vzhľadom na absenciu existencie obchodnej platformy potrebné zaviesť náhradný spôsob stanovenia marginálnej predajnej a nákupnej ceny (Predbežné opatrenie)
Zostatkové vyvažovanie obchodných odchýlok Eustream realizuje cez akumuláciu zemného plynu v prepravnej sieti, príp. prostredníctvom burzy CEGH Exchange (rakúsky virtuálny obchodný bod)	Zostatkové vyvažovanie obchodných odchýlok musí byť realizované prostredníctvom vyvažovacích opatrení cez obchodnú platformu (príp. cez obchodnú platformu v susednej vyvažovacej zóne) v prípade nedostatočnej likvidity - cez vyvažovaciu platformu - cez vyvažovacie služby (zásobník, flexibilný kontrakt dodávky) Nariadenie pripúšťa taktiež využitie akumulácie.	vzhľadom na absenciu existencie obchodnej platformy v zmysle Nariadenia je nevyhnutné implementovať Predbežné opatrenie vyvažovaciu platformu a taktiež vyvažovacie služby
finančná neutralita vyvažovania je zabezpečená mechanizmom vyrovnávania v naturálnej podobe	finančná neutralita bude zabezpečovaná prenosom výnosov / nákladov PPS súvisiacich s vyvažovaním na užívateľov siete vo forme neutralizačného poplatku	potrebná zmena legislatívy

informačné povinnosti PPS: - informácia o meraných tokoch sa nezasiela - informácia o predbežnej odchýlke sa nezasiela - zasiela sa jedine informácia o finálnej odchýlke	informačné povinnosti PPS: - dvakrát denne o nameraných tokoch v prepožovacích bodoch, kde sa nepoužíva štandardný alokačný režim OBA, - informácia o predbežnej odchýlke za deň D+1 - informácia o finálnej odchýlke – v zmysle vnútroštátnych predpisov	dodatočné IT náklady
--	--	----------------------

5. Opis stavu vývoja a likvidity krátkodobého trhu s plynom

Nasledujúca tabuľka uvádza požadované informácie v súlade s Nariadením v zmysle článku 46 bod 1a), ktoré sú potrebné pre zdokumentovanie opisu stavu vývoja a likvidity krátkodobého trhu s plynom v prípade uplatnenia Predbežných opatrení:

Tabuľka č. 2: Stav vývoja a likvidity krátkodobého trhu s plynu

Počet transakcií vykonaných na VTP	Informácia nie je pre Eustream dostupná, obchodné transakcie sú vykonávané na „over-the-counter“ trhu, to znamená bilaterálne medzi obchodníkmi, Eustream dostáva od užívateľov siete „iba“ nominácie pre realizáciu výmeny vlastníctva plynu a nie je mu známe, na základe koľkých obchodných transakcií sú vykonané.
Celkový počet transakcií	Vid' vysvetlenie vyššie.
Rozpätie nákupu/predaj	Informácia nie je pre Eustream dostupná, obchodné transakcie sú vykonávané na „over-the-counter“ trhu, neexistuje obchodná platforma, cez ktorú by boli vykonávané na pravidelnej báze a bolo by možné evidovať rozpätie nákupu/predaja.
Objem nákupov a predajov	1.693.575 MWh za rok 2013 (množstvo plynu, ktoré bolo predmetom služby Title transfer na VTP v prepravnej sieti)
Počet účastníkov disponujúcich prístupom na krátkodobý veľkoobchodný trh s plynom v určitom období	Krátkodobý veľkoobchodný trh s plynom prostredníctvom obchodnej platformy na Slovensku neexistuje. Z tohto dôvodu Eustream vie poskytnúť iba informáciu o počte užívateľov siete, ktorý majú uzatvorenú zmluvu na Title transfer (realizáciu výmeny vlastníctva plynu) v prepravnej sieti. K 31.12.2013 – 28 užívateľov siete K 30.6.2014 – 28 užívateľov siete
Počet účastníkov pôsobiacich na krátkodobom veľkoobchodnom trhu s plynom v určitom období	Počet užívateľov siete aktívne využívajúcich službu Title transfer na VTP: k 31.12.2013 – 5 užívateľov siete k 30.6.2014 – 14 užívateľov siete

Ako dokumentujú informácie uvedené v tabuľke, stav likvidity slovenského krátkodobom trhu s plynom je veľmi nízky. V roku 2013 na rakúskom virtuálnom obchodnom bode bolo zobchodované množstvo plynu na úrovni 393,4 TWh¹ (množstvo plynu predmetom zmeny vlastníctva plynu), pričom na slovenskom virtuálnom obchodnom bode toto množstvo predstavuje 1,7 TWh. Aktuálne neexistuje žiadna likvidná obchodná platforma, prostredníctvom ktorej je realizovaný krátkodobý trh s plynom s dodávkou v prepravnej sieti Eustreamu. Celé množstvo zobchodovaného plynu prebieha na základe bilaterálnych dohôd obchodníkov. Podľa informácií dostupných pre Eustream je možné obchodovať plyn s dodávkou vo virtuálnom obchodnom bode prepravnej siete (VTP) a taktiež s dodávkou na iných bodoch prepravnej siete na tzv. brokerských platformách a to SPX a 42 Financial Services. Eustream nemá prístup k údajom o dosiahnutej likvidite na príslušných platformách, avšak podľa dostupných zdrojov likvidita je nízka. Uvedené platformy taktiež nespĺňajú kritéria pre obchodnú platformu definované článkom 10 bod 1 Nariadenia.

Kvantitatívny základ pre hodnotenie likvidity na slovenskom trhu s plynom je možné čerpať z Národnej správy Úradu pre reguláciu sieťových odvetví pre rok 2013. Napriek výraznému pokroku pri liberalizácii trhu s plynom a značnej konkurencii pri dodávkach koncovému odberateľovi (viď. údaj počet zmien dodávateľov v uvedenom dokumente), likvidita krátkodobého trhu s plynom je silne obmedzená. V roku 2013 predstavoval podiel dominantného dodávateľa plynu 70%, nasledovali dodávatelia s podielom 18,7% a 2,7%, a za nimi 19 menších dodávateľov, čo predstavuje Herfindahl-Hirschmanov ukazovateľ stupňa koncentrácie trhu minimálne na úrovni 5300, ktorý nepredstavuje úroveň efektívneho a likvidného trhu. Príčiny sú z veľkej časti dané veľkosťou trhu, štruktúrou importu plynu ako aj možnosťami diverzifikácie trás a zdrojov pri zásobovaní trhu.

6. Návrh a dôvody na uplatnenie Predbežných opatrení

Vzhľadom na nízku likviditu slovenského trhu popísanú v článku 5. tejto Správy a absenciu obchodnej platformy, ktorá spĺňa kritéria podľa článku 10 Nariadenia je implementácia Predbežných opatrení v zmysle Správy nevyhnutná.

Eustream navrhuje prijať tieto Predbežné opatrenia:

- Vyvažovacia platforma;
- Prechodný poplatok za odchýlku;
- Prípustná odchýlka.

¹ zdroj: www.cegh.at

Vyvažovacia platforma

Vyvažovacia platforma predstavuje platformu, na ktorej Eustream bude realizovať vyvažovacie opatrenia prostredníctvom nákupu a predaja štandardizovaných produktov v súlade s Nariadením. Na danej platforme Eustream bude protistranou všetkých realizovaných obchodov. Vyvažovacie opatrenia budú vykonávané na nediskriminačnom základe. Očakávame, že vykonávanie vyvažovacích opatrení na platforme, na ktorej bude vyvažovací plyn nakupovaný a predávaný na trhovom princípe, prispeje k rozvoju krátkodobého veľkoobchodného trhu s plynom. Keďže Eustream bude vyvažovať prípadné odchýlky prostredníctvom platformy, ktorá bude odrážať reálnu trhovú cenu plynu, užívateľ siete bude mať možnosť riadiť svoje vyvažovacie portfólio, tak, aby jeho konečná finančná pozícia zohľadňovala vývoj trhu.

Prechodný poplatok za odchýlku

Prechodný poplatok za odchýlku nahradí uplatňovanú cenu vo výpočte denného poplatku za odchýlku. Uplatňovaná cena na účely denného poplatku za odchýlku sa stanovuje ako marginálna predajná, príp. marginálna nákupná cena. Marginálna predajná cena a marginálna nákupná cena sa za každý plynárenský deň vypočítajú takto:

a) marginálna predajná cena je nižšia z týchto dvoch cien:

- i) najnižšia cena všetkých predajov produktov prevodu titulu za daný plynárenský deň, ktorých účastníkom je prevádzkovateľ prepravnej siete, alebo
- ii) vážená priemerná cena plynu za daný plynárenský deň znížená o malú úpravu;

b) marginálna nákupná cena je vyššia z týchto dvoch cien:

- i) najvyššia cena všetkých nákupov produktov prevodu titulu za daný plynárenský deň, ktorých účastníkom je prevádzkovateľ prepravnej siete, alebo
- ii) vážená priemerná cena plynu za daný plynárenský deň zvýšená o malú úpravu.

Na účely stanovenia marginálnej predajnej ceny, marginálnej nákupnej ceny a vázenej priemernej ceny sa príslušné obchody zrealizujú na obchodnej platforme, ktorú vopred stanoví PPS a schváli vnútroštátny regulačný orgán. Vážená priemerná cena je vážená priemerná cena energií pri obchodoch s produktmi prevodu titulu zrealizovaných na virtuálnom obchodnom bode v danom plynárenskom dni na príslušnej obchodnej platforme.

Vzhľadom na absenciu obchodnej platformy, ktorá je likvidná a taktiež spĺňa kritéria podľa článku 10 Nariadenia nie je možné stanoviť pre každý plynárenský deň váženú priemernú cenu plynu zobchodovaného na danej platforme. Následne nebude možné stanoviť marginálnu predajnú a marginálnu nákupnú cenu. Z tohto dôvodu Eustream navrhuje zaviesť Predbežné opatrenie „Prechodný poplatok za odchýlku“. Prechodný poplatok za odchýlku pre príslušný plynárenský deň navrhuje Eustream stanoviť formou náhradnej trhovej ceny. Náhradná trhovú cenu by mala byť určená v súlade s podmienkami uvedenými v článku 22 ods 6 Nariadenia. Článok 22 ods 6 Nariadenia upravuje podmienky pre stanovenie malej úpravy, na základe ktorých malá úprava:

- a) je stimulom pre užívateľov siete na vyváženie dodávok a odberov;
- b) je koncipovaná a uplatňovaná nediskriminačne, tak aby neodrádzala od vstupu na trh a nebránila rozvoju konkurencieschopných trhov;
- c) nemá škodlivý vplyv na cezhraničný obchod;
- d) nespôsobuje vystavenie užívateľov siete nadmernému finančnému vplyvu denných poplatkov za odchýlku.

Aby prechodný poplatok za odchýlku odrážal cenu plynu v regióne a boli splnené hore vyššie uvedené podmienky, Eustream navrhuje zaviesť náhradnú trhovú cenu upravenú o malú úpravu v zmysle Nariadenia, prípadne ako kombináciu cien obchodov zrealizovaných na vyvažovacej platforme a náhradnej trhovej ceny. Aplikovaný výpočet prechodného poplatku za odchýlku bude predmetom schválenia ÚRSO.

Prípustná odchýlka

Navyše k hore uvedeným Predbežným opatreniam, ktoré PPS považuje za nevyhnutné pre implementáciu Sieťového predpisu o vyvažovaní, Eustream navrhuje schváliť možnosť uplatniť prípustnú odchýlku podľa článku 50 Nariadenia. Prípustnú odchýlku je možné podľa Nariadenia použiť, ak užívatelia siete nemajú prístup:

- a) ku krátkodobému veľkoobchodnému trhu, ktorý sa vyznačuje dostatočnou likviditou;
- b) k plynu potrebnému na vyvažovanie krátkodobých výkyvov v odbere alebo dodávkach plynu, alebo
- c) k dostatočným informáciám o dodávkach a odberoch.

V prípade, ak Eustream uplatní Prípustnú odchýlku, jej výška a použitie bude predmetom schválenia ÚRSO.

7. Harmonogram a plánované kroky na odstránenie Predbežných opatrení

Eustream sa uchádza o uplatňovanie navrhnutých Predbežných opatrení na obdobie päť rokov. V súlade s článkom 45 bod 4 PPS musí ukončiť uplatňovanie Predbežných období najneskôr do piatich rokov od nadobudnutia účinnosti Nariadenia a to je najneskôr 15. apríla 2019.

Vzhľadom na absenciu likvidného trhu Eustream považuje uplatňovanie Predbežných opatrení za nevyhnutné počas celého päťročného obdobia.

Za účelom vyhodnotenia súladu prijatých opatrení pre implementáciu Nariadenia a uplatňovania Predbežných opatrení a pre stanovenie ďalších krokov na odstránenie Predbežných opatrení bude PPS pravidelne každým rokom do 1.10. predkladať Úradu pre reguláciu sieťových odvetví hodnotiacu správu o implementácii Nariadenia, kde:

- predloží výsledek monitorovania účinnosti prijatých opatrení podľa Nariadenia;
- vyhodnotí stupeň likvidity krátkodobého trhu s plynom, a to najmä na základe transakcií na vyvažovacej platforme;
- navrhne nevyhnutné opatrenia;
- vyhodnotí potrebu implementácie Predbežných opatrení v nasledovnom období podľa Nariadenia.